

BURIMET E RINOVUESHME TË ENERGJISË DHE AUDITIMI I KLSH

nga Gjovalin PREÇI - Kryeauditues,

botuar në gazetën "Koha Jonë", më 18 prill 2015.

Mirëfunksionimi i KLSH luan rol të rëndësishëm në kryerjen e auditimeve cilësore, duke identifikuar problematikën e subjektit dhe rekomandimin e rrugëve në të cilat njësitë publike mund të përmirësojnë veprimtarinë e tyre ekonomike dhe financiare. Pavarësisht burimeve njerëzore dhe financiare të kufizuara, KLSH ka arritur kryerjen me rigorozitet të auditimeve, me profesionalizëm e cilësi të lartë, me përpjekje maksimale për të arritur pritshmëritë e Parlamentit, qytetarëve, medias dhe partnerëve ndërkombëtar.

Rezultatet e kësaj veprimtarie audituese janë arritur krahas përmirësimeve të ndjeshme në drejtimin dhe menaxhimin e këtij institucioni, edhe nga ngritja e kapacitetit profesional të audituesve nëpërmjet formave të ndryshme të trajnimit. Ashtu siç ka theksuar Kryetari KLSH, z. Bujar Leskaj në analizën e vitit 2014, Institucioni ka forcuar kapacitetet audituese, nëpërmjet një procesi të vazhdueshëm kualifikimi, kryerjes së trajnimeve të thelluara dhe gërshetimit të ngritjes arsimore me veprimtarinë praktike audituese, duke arritur që çdo auditues i KLSH të trajnohet mesatarisht 26 ditë në vit, ose mbi trefishin e viteve 2009-2011 të marra së bashku.

Në këtë kuadër nëpërmjet workshope-ve është arritur krahas trajnimeve dhe shkëmbimi i ideve, njohurive dhe eksperiencave të vendeve të tjera duke zbatuar praktikisht moton e INTOSAI-t “Experientia Mutua Omnibus Prodest” – “Nga shkëmbimi i përvojave përfitojnë të gjithë”. Mënyra e organizimit dhe zhvillimit, vendi dhe kohëzgjatja e tij, pjesëmarrja aktive dhe ballafaqimi i opinioneve nga të pranishmit, si dhe mbi të gjitha menaxhimi, drejtimi dhe konsolidimi i ideve dhe mendimeve të pjesëmarrësve nga ekspertë të fushës, i bëjnë workshop-et një vlerë e shtuar dhe domethënëse në ngritjen dhe forcimin e kapaciteteve teknike e profesionale të audituesve.

Këtij qëllimi i ka shërbyer dhe workshop-i i radhës për procesin e Auditimit Paralel të Performancës mbi Eficiencën e Energjisë për vendet Ballkanit Perëndimor, në të cilin merr pjesë Kontrolli i Lartë i Shtetit, i fokusuar në performancën e burimeve të rinovueshme të energjisë elektrike.

Grupi i auditimit të KLSH paraqiti një përmbledhje të disa aspekteve të programit të auditimit mbi përdorimin e burimeve e rinovueshme në prodhimin e energjisë elektrike (veçanërisht të paneleve diellore) në institucionet publike, duke u përqendruar në kontekstin social dhe ekonomik të vendit tonë, fokusimin dhe përcaktimin e problemit, kriteret e auditimit, draft-in e pyetjeve të auditimit, etj.

“Oponenca” e kësaj pune të grupit të auditimit të KLSH u bë nga ekspertë të fushës dhe të pranishmit, pasi u njohën më në detaje mbi situatën në Shqipëri të deficitit në plotësimin e kërkesës në rritje për energji elektrike dhe nevojës së diversifikimit të prodhimit, pra të përdorimit të burimeve alternative (të rinovueshme) për të siguruar qëndrueshmërinë e furnizimit

me energji elektrike në miqësi me mjedisin, sipas kërkesave dhe objektivave të direktivave të BE-së.

Në këtë mënyrë, falë kushteve natyrore, potencialet e vendit tonë në prodhimin dhe konsumin e burimeve alternative të energjisë elektrike, duke ruajtur mjedisin dhe zbatuar detyrimet kontraktore të nënshkruara me Sekretariatit e Energjisë, janë të konsiderueshme. Janë institucionet publike të cilët duhet të hartojnë dhe të zbatojnë me rigorozitet iniciativa dhe veprime përkatëse për promovimin e prodhimit dhe përdorimit të energjive alternative (të rinovueshme) në kuadrin e energjisë elektrike. Në këtë mënyrë, u konkludua se, vazhdojnë të përbëjnë objekt të auditimit të performancës çështjet që lidhen me transpozimin e kërkesave të direktivave të BE-së për burimet e rinovueshme në dokumentet strategjike dhe kuadrin rregullator të vendit tonë, si Strategjia Kombëtare e Energjisë, Plani Kombëtar i Veprimit për Energjitë e Rinovueshme, legjislacioni primar dhe sekondar etj., si dhe performanca e Ministrisë së Energjisë dhe Industrisë në hartimin e këtyre politikave dhe Agjencisë Kombëtare të Burimeve Natyrore në monitorimin e zbatimit të veprimtarisë publike në këtë fushë. Mbi këtë bazë, për auditimin paralel të performancës me fokus në përdorimin e burimeve të rinovueshme u rekomandua riformulimi dhe ristrukturimi i piramidës së pyetjeve të auditimit.

Ngritjes së nivelit profesional të audituesve të KLSH në auditimet e performancës i kanë shërbyer, përfshirja në këto workshop-e dhe i temave trajnuese në lidhje me metodat e auditimit; mbledhja, analiza dhe paraqitja e të dhënave statistikore; përfaqshet sasiore, cilësore dhe të

kombinuara të performancës; përmirësimi paraqitjes së raporteve nëpër mjet grafikëve të përshtatshëm, etj.

Përvoja audituese e Gjykatës Evropiane të Auditimit (ECA) është modeli që përpiqet të ndjekë çdo institucion suprem auditimi. Këtij qëllimi i shërbeu dhe Raporti i Auditimit të Përfomancës “Si llogarisin, ulin dhe shmangin efektin serë institucionet dhe organet e Bashkimit European”, ku midis të tjerave u evidentua se në tre vitet e fundit ECA ka kryer 60 auditime të performancës, duke kombinuar sipas rastit eficiencën, efektivitetin dhe ekonomikitetin, me objektivin: Bashkimi Evropian është “lojtari” më i madh në luftën kundër ndryshimit të klimës dhe për t’u bërë i besueshëm për politikën e veta është e rëndësishme që institucionet e BE-së të udhëheqin me shembullin e tyre.

Rritja e nivelit të përfitimit nga aktivitete të tilla ndërkombëtare, që i shërbejnë forcimit të kapaciteteve profesionale të audituesve dhe për pasojë cilësisë së auditimit të KLSH-së, bëhet nëpërmjet zhvillimit interaktiv midis vetë pjesëmarrësve, si dhe ndërmjet këtyre të fundit dhe ekspertëve që drejtojnë dhe menaxhojnë workshop-et.

Krahas të tjerave, ngritja e kapaciteteve teknike dhe profesionale të audituesve nëpërmjet praktikave bashkëkohore të trajnimit, po reflektohet përditë e më tepër në rezultatet auditimit të KLSH-së, duke kërkuar penalizimin e personave përgjegjës të shpërdorimit e keqmenaxhimit të burimeve dhe pasurisë publike.